

'Hoogbouw Camping Nature City' (2021) is nu te zien langs de IJssel.

IN HET TONEELSTUK VAN HET LEVEN

Willem de Haan maakt kunst met een knipoog. Hij voegt onverwachte elementen toe aan alledaagse situaties. Die worden daardoor heerlijk absurd. En dat slaat aan, want de jonge kunstenaar is sinds zijn afstuderen razend populair.

Door Susan Nortier

Je ziet het bouwwerk al vanuit de verre, het steekt brutaal omhoog tussen de weilanden op het Overijsselse plat. Teland onder de rook van Deventer. Als je dichterbij komt zie je dat het een steiger is van vier verdiepingen, met kampeertentjes in verschillende kleuren, en tandem en een tafeltje met stoelgjes. Het is een atypisch geheel in dit landschap. Elke tien minuten stopt er een groepje fietsers, dat nieuwsgierig het bouwwerk bestudeert, om na enkele minuten weer op de fiets te stappen. Om de hoek staat langs de weg een klein bordje, met 'IJsselbiënnale' en een QR-code erop. *Hoogbouw Camping Nature City* van Willem de Haan is onderdeel van de vierde editie van de IJsselbiënnale, een internationale kunsttroute langs de IJssel. →

FOTO: WILLEM DE HAAN

KUNST

De installatie staat in de hoek van een weiland; in het tegenovergelegen weiland staat het blauwe busje van de kunstenaar. De Haan (26) – spijkerbroek, wit T-shirt met de naam van een galerie, bruin petje met 'welcome' erop – haalt twee koude flesjes spa rood uit zijn bus, verontschuldigt zich dat hij niet meer te bieden heeft, en strijkt neer in het gras langs een kleine plas naast de weilanden.

Zijn kunstwerk kan hij vanaf deze plek goed in de gaten houden. 'Er staat een flinke wind, ik hoop dat de tenten het houden', zegt hij. De verbazing bij de fietseristen die spontaan met zijn kunst worden geconfronteerd is precies wat De Haan wil. 'Ze zien ineens een kunstwerk dat feitelijk te maken heeft met wat zij hier waarschijnlijk aan het doen zijn, kamperen.'

Fascinatie

'Ik heb de neiging om de buitenwereld als een toneelstuk te zien waarin iedereen een rol speelt. De situatie waarin je je bevindt, beïnvloedt je rol. Ik zie mijn kunst als een rekvisiet in het toneelstuk dat we aan het opvoeren zijn.'

De Haan ontwikkelt regelmatig een fascinatie voor bepaalde plekken. 'Het publiek wil ik in die fascinatie meemen. Met mijn kunst wil ik de omgeving waarin het werk staat activeren, de sterke eigenschappen van die omgeving benadrukken.'

De boer die eigenaar is van het land waar zijn *Hoogbouw Camping* op staat, vertelde aan De Haan dat hij op bepaalde stukken grond natuurproductie bedrijft. Hij verbouwt er de natuur, en de natuur heeft een financiële functie want de boer krijgt subsidie om met bepaalde beplanting het landschapstype in stand te houden. Het sprak

Met zijn kunst wil Willem de Haan de sterke eigenschappen van de omgeving benadrukken

'Super Soft, Amsterdam' (2023). Een ingelijste impressie van iemand die in het openbaar vervoer tegen het raam geperst staat.

FOTO: COURTNEY GALLERY/WERK VAN BAVINK, WILLEM DE HAAN

'Beach Day' (2020). De gelagde humor typeert het werk van De Haan.

Veel van zijn werk is bedoeld voor in de buitenlucht

De Haan meteen aan, hij vindt het erg passen bij het stereotype van Nederland. 'Toeristen denken dat ze romantisch in de natuur rondfietsen, maar het is allemaal landbouw en natuurproductie, efficiënt grondgebruik.'

De Haans *Hoogbouw Camping* is eigenlijk een absurde variant op die efficiëntie: waarom zou je niet op verdiepingen kamperen: je kunt immers net zo goed de hoogte in gaan.

Zo absurd mogelijk

'Ik wil omgevingen bevragen', zegt De Haan. 'Als ik een interessante plek zie, denk ik: wat zou het met deze plek doen als ik er iets aan toevoeg?' Hij wil zijn kunst zo realistisch mogelijk maken: hoe echter, des te absurder de situatie. Zo bouwde hij in 2018 *Metro Station Eketweg*, een replica van een metrostation inclusief M-bord en paal met beveiligingscamera (een dummy). Hij plaatste het midden in het agrarische landschap van Salland, meer dan honderd kilometer van het dichtstbijzijnde metrostation.

Een ander project was *Airport Noord*, een vliegveldvertrekhal in een garage in Amsterdam-Noord, die hij plaatste rondom de opening van metrolijn 52, ook bekend als de Noord-Zuidlijn. De hele galerie was omgebouwd tot vertrekhal en op de gevel van de galerie stond DEPARTURES. Voor de deur had hij een taxi gezet, inclusief een acteur vermomd als taxichauffeur, die klanten ronselde. 'Meerdere mensen zijn in die taxi gestapt, naar Amsterdam Centraal bijvoorbeeld.' De bijbehorende landingsbaan schilderde hij op een scheepshelling even verderop in Noord.

Veel van De Haans werk is bedoeld voor in de buitenlucht, maar soms ook voor in de *white cube*, jargon voor de geijkte galeriën en musea. In dat geval is zijn werk minstens zo origineel. Zo exposeert hij nu bij Collectie de Groen, in Arnhem, met 'All Together Solo'. →

FOTO'S: COURTNEY GALLERY/WERK VAN BAVINK, WILLEM DE HAAN

KUNST

In die tentoonstelling staat het concept van de *white cube* centraal. Met een warmtekaart geeft De Haan op de muren van de expositieruimte aan op welke plekken eerder kunst heeft gehangen. Hoe warmer de kleur, hoe vaker dat stuk muur bedekt is geweest door kunst. Op bepaalde wit gebleven plekken – dicht bij de grond of juist heel hoog – heeft De Haan werk van zichzelf gehangen.

De jonge kunstenaar werkt ook buiten Nederland. Vorig jaar kwam hij een bijzonder bouwproject in Wenen op het spoor, een gigantische nieuwbouwwijk die op een voormalig vliegveld uit de grond wordt gestampt, Seestadt. 'Een marketingbureau is ingehuurd opdat het er niet als een bouwplaats voelt. Er wordt nog actief naar een ziel gezocht. Het past qua stijl beter in Nederland, waar Almere en Lelystad ooit soortgelijke uitdagingen hadden, dan in het Oostenrijk van de opera, Sissi en Mozart.'

De Haan liet een historische paard-en-wagen uit Wenen door Seestadt rondrijden en gaf de koetsier instructies geen uitlog te geven, maar lokale bewoners die opstapten de vraag te stellen: 'Welke verhalen vormen de geschiedenis van Seestadt?'

Mooiste zonsondergang

Met een moeder die kleinkunstenaar was, kwam De Haan al jong met cabaret en theater in aanraking. De wens om zelf iets te maken was gauw geboren. Vanaf zijn veertiende volgde hij een oriëntatieprogramma aan de kunstacademie ArTEZ, in Arnhem. Hij was zestien toen hij begon met een opleiding Fine Art aan ArTEZ. Daarna woonde hij in Londen, Rotterdam, Berlijn en Barcelona.

Met een moeder die kleinkunstenaar was, kwam hij al jong met cabaret in aanraking

De Haan tijdens zijn solo-expositie 'Before the scenes', eerder dit jaar bij vriend van Bavink Gallery.

'Future History' (2022), waarbij De Haan een antieke koets liet rondrijden door een Oostenrijse wijk in aanbouw, op zoek naar historie.

'Overall begon ik weer opnieuw en voelde ik me een buitenstaander. Je kan niet anders dan met een frisse blik naar nieuwe situaties kijken, dat buitenstaanderschap is iets wat ik ook gebruik in mijn werk.'

Het werken in de buitenruimte ontstond op de kunstacademie. De Haans humor kwam in die tijd ook tot uiting. Zo richtte hij met een medestudent het Nationaal Zonsondergangs Comité op. Het was een parodie op het Franse 'La Ville Fleurie', dorpen die met elkaar concurreren om de mooiste bloemen; bij de ingang van de dorpen hangt een rating. Ze beoordeelden meerdere steden op hun zonsondergang, Venlo won. Festival Wildeburg nodigde het Comité uit voor een vierdelige lezing over zonsondergangen.

Ideeën zijn de baas

De Haan is nog steeds af en toe op festivals te zien. Vier installaties, waaronder *Metro Station Eketweg*, stonden vorig weekend nog op het festival *Down The Rabbit Hole*. Zijn *Hoogbouw Camping* verhuist na de IJsselbiënnale naar de NDSM-werf in Amsterdam, waar de sculptuur zal concurreren met de recent geboonde woontoren. De Haan is pas 26, heeft al een rijk oeuvre en is nog lang niet klaar. 'Ik wil mezelf zoveel mogelijk verrassen en moeilijke dingen niet uit de weg gaan. Mijn ideeën zijn de baas, ik ben slechts de medewerker.' □

'Metro Station Eketweg' (2018). Knippen-plakkunst, maar dan op een echte locatie.

&
TENTOONSTELLINGEN

De Haans *Hoogbouw Camping* is tot en met 17 september te zien op de IJsselbiënnale. Zijn solo-expositie bij Collectie de Groen loopt tot 13 augustus.

FOTO'S: COURTNEY GALLERY/WERK VAN BAVINK, WILLEM DE HAAN